

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 781/2014-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, Mariánske námestie 31, Žilina, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky exekučným príkazom súdneho exekútora Mgr. Pavla Miku sp. zn. Ex 60/08 z 27. mája 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júla 2014 doručená sťažnosť J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, Mariánske námestie 31, Žilina, ktorou namieta porušenie svojich základných

práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy exekučným príkazom súdneho exekútora Mgr. Pavla Miku (ďalej len „exekútor“) sp. zn. Ex 60/08 z 27. mája 2014 (ďalej len „napadnutý exekučný príkaz“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom exekučného konania o vymoženie pohľadávky 159,33 € s príslušenstvom vedeného exekútorom pod sp. zn. Ex 60/08 v procesnom postavení povinného. Exekútor vydal v tomto konaní 27. mája 2014 príkaz na začatie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke a príkaz na vykonanie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu v banke, v ktorého relevantnej časti uviedol:

„S poukazom na ustanovenie § 64, 94 a nasl. Exekučného poriadku prikazujem banke - mBank S.A., pobočka zahraničnej banky, aby odo dňa doručenia tohto príkazu na začatie exekúcie zablokovala sumu vo výške pohľadávky, jej príslušenstva a trov exekúcie zo všetkých účtov vedených v tejto banke pre uvedeného povinného tak, aby zablokovaná suma pohľadávky spolu zo všetkých účtov povinného predstavovala spolu sumu pohľadávky s príslušenstvom a trovami exekúcie.

Povinný stráca dňom, keď sa banke doručil tento príkaz na začatie exekúcie, právo na vyplatenie prostriedkov naučte až do výšky vykonateľnej pohľadávky, príslušenstva a trov exekúcie

Nariaďujem exekúciu prikázaním pohľadávky z účtu povinného. Banke sa prikazuje po doručení tohto exekučného príkazu odpísať zo všetkých účtov povinného spolu pohľadávka vo výške 159,33 EUR (4 799,98 Sk) s príslušenstvom... trovy konania 67,91 EUR (2 045,85 Sk), trovy exekučného konania 16,18 EUR (487,44 Sk), súdny poplatok za vydanie poverenia 16,60 EUR (500,09 Sk), notárske poplatky 01,58 EUR (47,60 Sk), suma trov exekúcie 183,23 EUR (5 519,99 Sk) a previesť túto sumu so súhlasom oprávneného na depozitný účet Exekútorského úradu Zvolen...“

Podľa názoru sťažovateľa exekútor „svojvoľne a hrubo nezákonne, protiústavne a vecne nesprávne nariaďil vykonanie exekúcie na akúkoľvek čiastku a akýkoľvek právny

titul prijatého plnenia na účet v tejto banke v rozpore s § 104 ods. 1 a 2 Ex. por. a v rozpore s na dispozičným právom povinného, resp. zákonom dovolene povinného oprávnenie (právo) priamych platieb oprávnenému mimoexekútora z účtu podľa § 95 ods. 1 a 3 posledná alinea Ex. por.

Sťažovateľ v žiadnom prípade týmto nespochybňuje in genere právo exekútora realizovať výkon exekúcie touto formou (podľa § 94 a nasl. Ex. por.), ale musí pri tom postupovať a rozhodovať v zákonom predpokladanej kvalite a rešpektovať zákonné limity obmedzení na pohľadávky a práva nepodliehajúce exekúcii, čo v danom prípade rešpektované nebolo podľa znenie ex. príkazu a po jeho právoplatnosti už ani nebude možné, keďže ex. príkaz ako rozhodnutie štátu sa stáva záväzným, čo jednak ohrozuje majetkové dispozície sťažovateľa, znehodnocuje použiteľnosť účtu a služby banky, ktoré sa takto stávajú iluzórne a banka rukojemníkom exekútora v dôsledku nezákonného exekučného príkazu na všetky príjmy.

Negatívne dôsledky tohto ex príkazu sú zjavné a to najmä nepoužiteľnosť účtu na nepostihnuteľné zákonom dovolené plnenia, hrozba ďalších sporov a nesprávneho výkonu exekúcie nezákonným postihovaním nepostihnuteľných práv, resp. práv vylúčených z exekúcie v dôsledku vecne nesprávneho a protiústavného exekučného príkazu v jeho súčasnom znení. Sťažovateľovi budú na účet prichádzať plnenia z hmotných dávok a iné nepostihnuteľné práva a tieto sa v dôsledku tohto ex. príkazu stanú nezákonne postihnuteľné, ich exekúovaním na základe tohto formálne právoplatného nesprávneho ex. titulu, prezumovaného zákonnosťou a ústavnosťou v právnej istote, kde právoplatné rozhodnutia majú silu zákona, nech sú aj vecne nesprávne a nezákonné, potom niet inej možnosti ako sa brániť len touto sťažnosťou. Banka ani exekútor na základe bežnej praxe a takéhoto nesprávneho ex. príkazu nikdy nebudú skúmať právny titul prijatého plnenia na účet povinného sťažovateľa a jednoducho ho blokujú a postihujú na akékoľvek plnenia v zmysle protiprávneho ex. príkazu, znejúceho neobmedzene ha všetky práva.“

Sťažovateľ v sťažnosti vyslovil názor, že „ex. príkaz musí vo výroku za každých okolností obsahovať aj taxatívne zákonné vymedzenie tých práv a výnimiek, na ktoré sa daný ex. príkaz nevzťahuje, aby nebol zmätočný a nejednoznačný, nepripúšťajúci objektívne

pochybnosti a právnu neistotu o jeho vykonateľnosti v praktickej realizácii dotknutých strán konania“.

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy sa vyslovuje, že základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu a inú právnu ochranu (exekučnú ochranu) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu občianskych a politických práv samostatne ale aj

a) v spojení s porušením práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky

b) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

boli právoplatným protiústavným Exekučným príkazom súdneho exekútora Mgr. Pavela Miku, Exekútorského úradu Zvolen ako porušovateľa, sp. zn. Ex 60/08-43, zo dňa 27. 5. 2014 porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy sa právoplatný protiústavný Exekučný príkaz súdneho exekútora Mgr. Pavela Miku, Exekútorského úradu Zvolen, ako porušovateľa, sp. zn. Ex 60/08-43, zo dňa 27. 5. 2014 v celom rozsahu zrušuje a vec sa mu primárne vracia späť na ďalšie (nové) konanie a rozhodnutie lege artis.

3. Podľa čl. 127 ods. 2 tretej vety sa porušovateľ ovi prikazuje obnoviť protiprávny (aj morálny) stav, do 15 dní od právoplatnosti (doručenia) tohto nálezu, a sa sťažovateľovi písomne alebo osobne ospravedlniť za tento protiústavný zásah.

4. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sa sťažovateľ ovi priznáva primerané spravodlivé finančné zadosťučinenie ako nemajetkovú a morálnu ujmu vo výške 100 eur, ktoré je povinný bezodkladne zaplatiť porušovateľ k rukám sťažovateľa.

5. Porušovateľ sa zaväzuje k náhrade všetkých trov konania sťažovateľa a štátu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa tvrdenia sťažovateľa napadnutým exekučným príkazom exekútora došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 14 paktu v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy.

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07, IV. ÚS 251/2012). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ namieta porušenie svojich označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru a paktu napadnutým exekučným príkazom na tom základe, že v jeho výroku nie je „*taxatívne zákonné vymedzenie tých práv a výnimiek, na ktoré sa daný ex. príkaz nevzťahuje, aby nebol zmätočný a nejednoznačný, nepripúšťajúci objektívne pochybnosti a právnu neistotu o jeho vykonateľnosti v praktickej realizácii dotknutých strán konania*“. Z citovaného sa dá vyvodiť, že sťažovateľ sa domnieva, že exekúciou budú postihnuté i jeho prostriedky na príslušných účtoch nepodliehajúce exekúcii podľa § 104 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, keďže nie sú taxatívne uvedené v napadnutom exekučnom príkaze.

Podľa judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06, I. ÚS 281/2013) nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí uskutočňovaný podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na

spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Záver o tom, že súdna exekúcia je súčasťou základného práva na súdnu ochranu, vychádza z toho, že exekúciu síce vykonáva súdny exekútor, ale na základe splnomocnenia štátom, ktoré sa materializuje v konkrétnej veci poverením exekučného súdu na vykonanie exekúcie. Toto poverenie (bez neho by súdna exekúcia nemala zákonný podklad a bola by absolútne neprípustná) potvrdzuje, že súdny exekútor koná, rozhoduje a exekvuje v mene súdnej moci (čl. 142 ods. 1 ústavy).

Z už judikovaných záverov ústavného súdu o súdnej exekúcii ako súčasti základného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06) vyplýva, že súdna exekúcia vykonávaná podľa Exekučného poriadku musí byť uskutočňovaná aj v súlade s princípmi spravodlivého procesu v širšom slova zmysle, ktoré sú obsiahnuté v čl. 46 až čl. 48 ústavy.

Súdnu exekúciu riadi exekučný súd, ktorý má dosah na zákonnosť vykonávanej exekúcie v rozsahu zabezpečujúcom pre oprávneného a povinného uplatnenie rovnakých práv a plnenie len zákonom ustanovených povinností.

Ústavný súd konštatuje, že v súlade s Exekučným poriadkom preskúmanie postupu, resp. činnosti súdneho exekútora a kontrola zákonnosti a ústavnosti jeho postupu a rozhodnutí v exekučnom konaní patrí prioritne do právomoci všeobecného súdu, ktorý súdneho exekútora poveril vykonaním exekúcie.

V súlade so zásadou subsidiarity právomoc ústavného súdu na preskúmanie postupu súdneho exekútora môže byť daná len v prípadoch, keď neexistuje prostriedok nápravy podľa Exekučného poriadku.

Účastník exekučného konania má k dispozícii prostriedky nápravy podľa Exekučného poriadku, preto v súlade so zásadou subsidiarity môže byť daná právomoc ústavného súdu len vo vzťahu k preskúmaniu postupu či rozhodnutia exekučného súdu o prostriedku nápravy (rozhodnutie o námietkach, rozhodnutie o návrhu na zastavenie exekúcie a pod.), ak voči nemu už neexistuje iný prostriedok nápravy pred všeobecným súdom.

Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade vo vzťahu k napadnutému exekučnému príkazu sťažovateľ mal možnosť využiť prostriedky nápravy podľa Exekučného poriadku (napr. návrh na zastavenie exekúcie, resp. odklad exekúcie). Z jeho sťažnosti nie je zrejmé, či tieto prostriedky nápravy využil. V tomto smere je však relevantný záver, že ústavný súd nemôže nahrádzať právomoc exekučného súdu v konkrétnom exekučnom konaní. Ústavný súd v tejto súvislosti v súlade so svojou judikatúrou konštatuje, že sťažovateľ je povinný využiť v prvom rade všetky mu dostupné prostriedky nápravy podľa Exekučného poriadku a uplatnenie právomoci ústavného súdu prichádza do úvahy až po ich vyčerpaní. Zo sťažnosti nevyplýva, že by uvedené prostriedky nápravy podľa Exekučného poriadku sťažovateľ vyčerpal.

Zmysel a účel princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy totiž spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 251/2012).

S prihliadnutím na tieto okolnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ostatnými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2014